

ସିଦ୍ଧର ପଦ୍ମ ଏଗାର ଓ ବାର ସହିତ, ଏବଂ ସୀମାରଖୋର ଯୁଦ୍ଧ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ 217 ମସିହାର ରାଫିଆର ଯୁଦ୍ଧ ସହିତ ସମନ୍ୱିତ ହୁଅନ୍ତି। ସଠୋରରେ ଲୁଲିୟସ୍ ମଧ୍ୟ ଆଣ୍ଟିଓକସ୍ ମୟାଗନ୍ଧ ଅଟନ୍ତି, ଏବଂ ଅଗଷ୍ଟସ୍ ସିଦ୍ଧର ମଧ୍ୟ ପଦ୍ମ ପଦ୍ମର ପାନିଅମର ଯୁଦ୍ଧରେ ଆଣ୍ଟିଓକସ୍ ମୟାଗନ୍ଧ ଅଟନ୍ତି। ପରେ ପଦ୍ମ ଷୋଳରେ ଚିବରେଆସ୍ ହେଉଛନ୍ତି ରବିବାର ଆଇନ, କିନ୍ତୁ ସେ ଆଣ୍ଟିଓକସ୍ ମୟାଗନ୍ଧ ନୁହେଁ, କାରଣ ସଠୋରରେ ସେ ପମ୍ପରେ ଅଟନ୍ତି, କାରଣ ଯୀଶୁ ସଦା ଆରମ୍ଭଦ୍ୱାରା ଶେଷକୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତି କରନ୍ତି। ଏହି ପଦ୍ମଟି ସଲେୟୁସିସ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଶେଷକୁ ଚିହ୍ନିତ କରେ, ଯାହା ବାଇବଲେ ଭବିଷ୍ୟଦ୍ୱାରା ଷଷ୍ଠ ରାଜ୍ୟ ଭାବେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରର ଶେଷକୁ ପୂର୍ତ୍ତୀକାର୍ତ୍ତକ ଭାବେ ସୂଚିତ କରେ।

Afuri hiriiruu mootummaa Roomaa afran sanaa taasisamuu qaban jiru, sararri sunis seenaa dhokataa lakkoofsa afurtamaa bakka bu'a. Sarrarri Makkabiyaa kan lakkoofsa digdamii sadii keessa jiru, seenaa dhokataa lakkoofsa afurtamaa illee ni agarsiisa. Achiis lakkoofsota digdamii afur keessatti, seenaa Roomaa Mootummaa waaqeffataa ta'e yeroo tokkoon—waggaa dhibba sadii fi jahaatamaan—bakka buufameera. Sarrarri seenaa Roomaa kan lakkoofsa digdamii afur irraa jalqabee hamma lakkoofsa soddomaatti bakka buufame, seenaa dhokataa lakkoofsa afurtamaa kan agarsiisu dha. Innis lakkoofsa soddoma tokko keessatti xumurama, yeroo mata-dureen Roomaa waaqeffataa irraa gara Roomaa paaphaasummaaatti jijjiiramutti. Roomaan waaqeffataan amma iyyuu lakkoofsa sana keessa jira; garuu achitti akka mootummaa afuraffaa raajii Macaafa Qulqulluuatti hin bakka buufamu, humna siyaasaa paaphaasummaa bara 538 keessatti teessoo irra kaa'e ta'ee garuu bakka buufama. Bara 538 keessatti paaphaasummaan seera Dilbataa baase; kanaaf lakkoofsi soddoma tokko lakkoofsota kudha jaha fi afurtama tokko waliin walitti hiriira. Lakkoofsi digdamii afur loltuu Actium fi seenaa sarrara sana wajjin walqabatu ni beeksise.

Lakkoofsa digdamaa afurtamii keessatti, Roomaan warra ormaa waggoota dhibba sadii fi jahaatamaaf mootummaa ol'aanaa akka jalqabde adda baafamaa jira; ergasii lakkoofsa digdamaa tokkootii fi soddoma tokko keessatti, Roomaan papaasotaa waggoota kuma tokko fi dhibba lamaa fi jahaatamaaf mootummaa ol'aanaa jalqabdi. Jalqabni fi dhumni sarichaa mallattoo Kiristoos, jechuunis Alfaa fi Omeegaa, ni baatu. Lakkoofsota kana keessatti seenaa Maarqos Antonii, Kileoopaaxiraa fi Awugustus Qeesaar qabna. Lakkoofsa kudha ja'a keessatti Roomaan warra ormaa bara dhaloota Kiristoos dura 65 keessatti mootummaa Seelusiwwanii mo'ate; achiis bara dhaloota Kiristoos dura 63 keessatti Yihuudaa mo'ate. Gufuun sadaffaan Actium bara dhaloota Kiristoos dura 31 keessatti xumura mootummaa Gibxii adda baase; kunis akkuma gufuuwwan jalqabaa Seelusiwwanii bara dhaloota Kiristoos dura 65 fakkeeffamanitti. Ammas, mallattoo Isa Duraa fi Isa Dhumaa ni argina. Bara dhaloota Kiristoos dura 65 gufuuwwan sadii keessaa isa jalqabaa ture; innis mo'icha mooticha kaabaa bakka bu'a; bara dhaloota Kiristoos dura 31 immoo gufuuwwan sadii keessaa isa sadaffaa ture; innis mo'icha mooticha kibbaa bakka bu'a. Yihuudaan, akka gufuu giddu galeessaa gufuuwwan sadii keessaa tokkootti, yeroo Poompeeyiin bara dhaloota Kiristoos dura 63 dhufeitti, dallaa Yerusaalem keessa lola keessaa qabdi turte. Gufuun lammaffaan mallattoo fincilaa dha.

በ538 ዓ.ም. ለጳጳሳዊት ሮም ሦስተኛው እንቅፋት ከሮም ከተማ ተወግዶ ወጣ። ይህ እንቅፋት ጎታውያን ነበሩ፤ እዚያም በመጽሐፍ ቅዱስ ጉንቢት የተጠቀሰው አምስተኛው መንግሥት ጀመረ፤ በጉንቢት አራተኛው መንግሥት በተፈጸመበት ስፍራ። እንዲሁም አራተኛው መንግሥት በሦስተኛው እንቅፋት ላይ እንደጀመረ፤ የግብፅ መንግሥት ድል ተነሥቶበት ነበር፤ ይህም በሴሉሲድ መንግሥት የመጀመሪያው እንቅፋት ውስጥ

godhamee booddee, Oktaaviyaan achitti isa qunname. Oktaaviyaanis gahee araarsummaa murteessaa taphatte; Aantoonii akka Oktaaviyaan irratti Sekstus Pompil wajjin deeggartu amansiifte. Isaan Tiriyumviraaticha waggoota shan dabalataaf (hanga 32 BCtti) haaromsan; Aantooniinis dooniwwan 120 Oktaaviyaaniif kennaan, bakka bu'uuratti loltoota waadaa galaman argachuuf waliigale; garuu loltoota sana Oktaaviyaan boodarra dhowwe.

Bara 32 BC keessatti morkitoota lamaan gidduutti addaan ciccituun ifaan mul'atu uumame. Hariiroon isaanii olola, xiyyeeffannaa Antony gara bahaa (Cleopatra wajjin), fi jabeeffannaa aangoo Octavian dhiha keessatti taasiseen ni hammaate. Octavian, Actium dura, yaada walga'ii araraa Antony boodarra dhiheesse ni dide.

Kaadhimannaa mootummaa kaabaa (Antiochus) fi mootummaa kibbaa (Ptolemy) gidduutti taasifame keessatti, mootichi kibbaa haadha manaa dhiheesse; kaadhimannaa mootummaa Antony (bahaa) fi Octavian (dhihaa) gidduutti taasifame immoo, haati manaa dhihaa irraa dhihaatte. Kaadhimannaawwan mootummaa lamaan iyyuu kufan; dhuma irrattis kan intala yookaan obboleettii dhiheesse humna kakuu sana cabse irratti injifate.

Ragaa Sadan

ዱብ ግዜ ምፍጻሜ መንግሥቲ ሴሉኪድ፡ ኣብ ሓደ ጠረጴዛ ሓሶት ዝተነግረሉ ሳልሳይ ኪዳን ነበረ። እዚ ድማ ኣብ ውሽጢ ኣውድ ሓምሻይ ውግእ ሶርያ (202–195 ቅ.ል.ክ.) እዩ ዝተፈጸመ፣ ኣንቲዮኮስ ሳልሳይ ማግኑስ ከኣ ድኻም መንግሥቲ ጳጦላማይ ድሕሪ ሞት ጳጦላማዮስ ራብዓይ ፊሎፖቶር ብ204 ቅ.ል.ክ. ተጠቐሙሉ። ጳጦላማዮስ ሓምሻይ ኤፒፋነስ (ጳጦላማዮስ ሓምሻይ) ከኣ ከም ሕፃን ኣብ ዙፋን ደይቡ (ብዕድመ 5–6 ኣቢሉ)፣ ግብፂ ድማ ትሕቲ ወከልቲ ኣለዉ እንተኹይና፣ ንውሽጣዊ ዕግርግር፣ ህዝባዊ ዓመፃት፣ ከምኡውን ወጻኢ ሓደጋታት ብቐሊሉ እትቃለዕ ነበረት።

Antiochus Magnus yeroo duraanii irraa eegalee injifannoowwan akka Lolaa Paaniyum (200 Dh.K.D.) irratti argateen booda naannolee mootummaa Ptolemaawota keessaa hedduu, jechuunis Coele-Syria, Palaasxiinaa fi Eeshiyaa Xiqqaa weeraree qabatee ture. Gibxii guutummaatti moo'achuudhaaf immoo (kun seensa Roomaa fiduu waan danda'uuf; Roomaanis inni naannolee muraasa irraa akka fagaatu isa irratti dhiibbaa gochaa turte) osoo hin yaalin, akka nama "eegduu" ta'etti waliigaltee gaa'ela diplomasi hordofe. Bara 197/195 Dh.K.D. keessatti, akka kutaa waliigaltee nagaa waraana sana xumureetti, Antiochus Magnus intala isaa xiqqoo Cleopatra I Syra jedhamtu (kan Cleopatra Syra jedhamtees waamamu) mucaa Ptolemaawos Vtiif kaadhimatee, achiis heerumsiise (gaa'elli sun bara 193 Dh.K.D. keessatti Raafiyaatti raawwatame; Ptolemaawos waggaa 16, Cleopatra waggaa 10 ture).

Kun jechuun arjummaa guddaa fakkeessuun dhihaate: Antiiyokus ofii isaa akka michuu fi "eegdota" mooticha dargaggeessaa ta'etti of dhaabe; nagaa mirkaneessaa yeroo ta'u, bu'aa Aasiyaa keessatti argate immoo qabatee tures. Fuudhiinsi sun karaa intala isaatiin Gibxii irratti dhiibbaa al-kallattii hin taane isaaf kenne (inni intalli isaa hidda Seleucid irraa qabduuf amanamtee haftee mana murtii Ptolemaic keessatti sagalee Siiriyaa deeggaru taatee hojjetti jedhee abdate). Garuu malaan sun isa irratti deebi'e; Kleyoophaatraan abbaa ishee osoo hin taane abbaa manaa ishee fi Gibxii cinaa hiriirtee, to'annoo yeroo dheeraa Antiiyokus qabu laaffifte. Kun Waliigaltee Brundisium (40 BC) akka fakkeeniyatti irra deebi'a; akkasumas karaa hedduudhaan taateewwan

Hiikni isaa ifa ture; Antiokos gaaffilee Roomaa fudhachuu irratti of hin kennin yoo ta'e malee marsaa sana keessaa bahuu hin dandeenye—waliigaltee malee isa ce'uunis waraana jechuudha ture. Antiokos dinqisiifamee salphifamee yeroo gabaabaa tokkoaf shakkee ture; ergasii garuu ajajamuuf walii gale, humna isaa Gibxii keessaa baasee, gara Sooriyaatti deebi'e. Tarkaanfiin dipilomaasii jabaan kun (maqaan humna Roomaa dabalaa dhufe isa deggeree) lolaan malee akka inni of duuba deebi'u dirqisiise; kunis aangoon Roomaa Baha Galaana Mediteraanii keessatti ol ba'aa dhufuu isaa mul'ise. Kun madda jecha “cirracha irratti sarara kaa'uu” jedhu keessaa tokko akka ta'e bal'inaan eerama (garuu sirriitti yoo ilaalamu marsaa ture).

Antiokos Epifaanis immoo hubannoo Pirootestaantotaa keessatti humna of ol qabu, kufee fi mul'ata Daani'el boqonnaa kudha tokko lakkoofsa kudha afur keessatti hundeesse ta'eera.

Yeroo sanaattis namoonni baay'een mootii kibbaa irratti ni ka'u; akkasumas saamtonni saba keetii mul'ata sana jabeessuuf of ol in kaasu; garuu ni kufu. Daani'el 11:14.

ଆନଟିଓକସ୍ IV ଏପିଫାନସ୍ କ୍ରି.ପୂ. 175–164 ପରମ୍ପରାତ ରାଜ୍ୟ କଲେ, ଏବଂ ସେ ତରୋଟି ସଲେୟୁସିଡ୍ ରାଜାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ତର୍ଭାଗ ଥିଲେ। ସେ ହଲେନେସ୍ଟିକ୍ ସଂସ୍କୃତିକୁ ବଳପୂର୍ବକ ଲାଗୁ କରିବାକୁ ଏବଂ ଗ୍ରୀକ ଧାର୍ମିକ ଆଚାର-ବିଚାର ଅଧୀନରେ ନିଜ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ଏକୀଭୂତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ। କ୍ରି.ପୂ. 169 ରେ ସେ ମନ୍ଦିରକୁ ଲୁଚିଲେ, ଯିହୁଦୀ ଧାର୍ମିକ ଆଚାରଗୁଡ଼ିକୁ (ଖତନା, ସର୍ବାଧିକାର, ତୋରାହ ଅଧ୍ୟୟନ) ନିଷିଦ୍ଧ କଲେ, ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବଳି ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କଲେ। କ୍ରି.ପୂ. 167 ର ଡିସମେବରରେ ସେ ମନ୍ଦିରଭିତରରେ ଥିବା ଯିହୁଦୀ ହୋମବଲି ବଦୋର ଉପରେ ଏକ ପୌତ୍ତଳିକ ବଦୋ (ଜୟସୂତ୍ତ ପାଇଁ) ସ୍ଥାପନ କଲେ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଶୁକରକୁ ବଳି ଦଲେ, ଏହା ସହ ଅନୁସୂଚିତ ଅପବିତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ କଲେ। ଏହି ଅପବିତ୍ରକରଣ ଧର୍ମନିଷ୍ଠ ଯିହୁଦୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସହନଶୀଳତାର ଶେଷ ସୀମା ହଲେ, କାରଣ ସମୋନେ ଏହାକୁ ମନ୍ଦିରର ପବିତ୍ରତା ଓ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସର୍ବାନୁତମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ବୋଲି ଦେଖିଥିଲେ। ଯତେବେଳେ ମଡ଼ଚାଥ୍ରିୟାସ୍ (ମୋସେନର ଜଣେ ଯାଜକ) ସଲେୟୁସିଡ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପୌତ୍ତଳିକ ଦବେଦବୋମାନଙ୍କୁ ବଳି ଦେବାର ଆଦେଶକୁ ଅସ୍ଵୀକାର କଲେ ଏବଂ ଜଣେ ଧର୍ମନିଷ୍ଠାଗାମୀ ଯିହୁଦୀ ସହିତ ସହି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ମାରିଦଲେ, ପରେ ନିଜ ପୁତ୍ରମାନଙ୍କ (ଭବିଷ୍ୟତର ମାକ୍କାବୀମାନେ) ସହ ପରବତମାନଙ୍କୁ ପଳାଇଗଲେ, ସତେବେଳେ ଏହା ତତକ୍ଷଣାତ୍ ପୁରତିରୋଧକୁ ଉଦ୍ଭୁତ କଲା। ଏହା କ୍ରି.ପୂ. 167–160 ମଧ୍ୟରେ ଗୁରିଲା ଯୁଦ୍ଧ ଓ ବିଦ୍ରୋହକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣକରିଲା, ଯାହାର ଉଦ୍‌ବେଶ୍ଵ ଯିହୁଦୀ ଉପାସନାକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିବା ଥିଲା, ଏବଂ ଶେଷରେ କ୍ରି.ପୂ. 164 ରେ ଯୁଦ୍ଧ ମାକ୍କାବିୟାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ମନ୍ଦିରର ପୁନଃଉଦ୍‌ସର୍ଗ (ହାନ୍ତୁକ୍କା) ହଲେ।

የሴሉሲድ መንግሥት በመጀመሪያውና በመጨረሻው ዘመን ምሥራቅና ምዕራብ ወይም ሰሜንና ደቡብ የሚለዩ ክፍፍል ያካተተ በዲፕሎማሲያዊ ጋብቻ የተወከለ አስፈላጊ ስምምነት ነበረ። የሴሉሲድ መንግሥት እየደከመ ሲሄድ አንጢዮኮስ ኤፕሩኔስ የሚነሣው የሮማ ኃይል ምልክት ሆኖ ይታያል፣ እንዲሁም የመቃብያን ቁጣ ዋና ትኩረት ይሆናል። በኋላ በታሪክ ውስጥ ራዥን የሚመሠርተው የትንቢታዊ ምልክት ሐሰተኛ አምሳያ ይሆናል። በምዕራብ አሥራ አንድ ቁጥር ሆኖ ሆለት ያለው ኃይል፣ የቃል ኪዳኑ አለቃ በተሰበረ ጊዜ ተሰበረ።

Inni loltoota akka lolaa isaan dura irraa ni swept away ni ta'u; isaanis ni caccabu; eeyyee, bulchaan kakuu illee. Daani'el 11:22.

ଆଣ୍ଟିଓକସ୍ ଏପିଫାନସ୍‌ଙ୍କ ଶାସନ ଖ୍ରୀ.ପୂ. 164 ମସିହାରେ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କ ଶୁଳବିଦ୍ଧ ହବୋବେଳେ “ଚୁକ୍ତିର ରାଜକୁମାର” “ଭୂଗିଦିଆଗଲେ” ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିବା ଘଟଣାର ପରାୟ ଦୁଇଶତ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ, ଶେଷ ହୋଇଥିଲା। ଏଠାରେ ଆମେ ଯାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛୁ, ସହିତ ହଲେ ଯେ, ସଲେୟୁସିଡ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଆରମ୍ଭ ଓ ଶେଷ—ଉଭୟ—ଏକ କୃତନୈତିକ ଚୁକ୍ତିମୂଳକ ବିବାହ ସହିତ ହୋଇଥିଲା,

ଯଦୈଠାରୁ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଛଳନା ଐତିହାସିକ ଆଲୋଚନାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଆଣ୍ଟିଓକ୍ସ ଏପିଫାନସେଜ୍‌କ ଶାସନକାଳରେ ମାକାବାୟ ବିଦ୍ରୋହର ଆରମ୍ଭ ହେଲା, ଯାହା ଆମରିକୀୟ ବିପ୍ଳବର ଏକ ପୂର୍ବରୂପ ଥିଲା । ମାକାବାୟନଙ୍କ ଇତିହାସରେ, ସଲେୟୁସିଡ୍ ଶକ୍ତିକୁ ଝାଡ଼ି ଫାଲିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ସଂଘର୍ଷରେ ରୋମ ସହ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଚୁକ୍ତି ସମ୍ପର୍କିତ ଥିଲା । ଯେ ପଦ୍ମଟି ସହି ଚୁକ୍ତିକୁ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ କରେ, ସହି ପଦ୍ମଟି ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ କରେ ଯେ ରୋମ ଛଳନାପୂର୍ବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା, କିମ୍ବା ଚୁକ୍ତିର ମଜେରେ ମିଥ୍ୟା କହୁଥିଲା ।

Isa boodamee isa wajjin godhame booddee, inni gowwoomsaan hojjetta; sababiin isaas, inni ol ba'ee, saba muraasa wajjin jabaataa ta'a. Daani'el 11:23.

Dambalii raajii hundinuu kan yeroo dhumaa lakkoofsa afurtamaatti dursee jiran hundi waliigaltee diigame of keessaa qabu. Uuriyaa Smiitiin “warra kakuu qulqulluu dhiisan” jedhu lakkoofsa soddoma irratti yaada kennuun, kan armaan gadii galmeesse:

“Kakuu Ahdichaa irratti dheekkamsa;’ jechuunis, Macaafa Qulqulluu, macaafa kakuu sana. Warri akkasii mootummaa jijjiirraa kana Room keessatti raawwatan. Herulii, Goototaa fi Vaandaalonni, warri Room injifatan, amantii Aariyaanotaa fudhatanii, diina Mana Kiristaanaa Kaatolikii ta’an. Keessumaa gantummaa kana balleessuuf jedhee Justinianus Phaaphaasii mataa Mana Kiristaanaa fi sirreessaa warra gantummaa barsiisan akka ta’u murteesse. Yeroo gabaabaa keessatti Macaafni Qulqulluun akka macaafa balaa qabu, namoonni idilee dubbisuu hin qabneetti ilaalame; garuu gaaffileen wal morman hundinuu gara Phaaphaasiitti dhihaachuu qabu turan. Akkasitti arrabsoon Dubbiin Waaqayyoo irratti kuufame. Mootummoonni Roomiis, kutaan isaanii bahaa kan yeroo sana itti fufee ture, Mana Kiristaanaa Roomii isa kakuu dhiise, gantummaa guddaa ta’e sana wajjin walii galtee qabaatan yookaan harka kennaniiru; kunis ‘gantummaa’ ukkaamsuuf ture. Namni cubbuu sun, Gootota Aariyaanotaa warra yeroo sana Room harka qabatanii turan bara A.D. 538tti injifatamuudhaan, teessoo isaa of tuulummaa guutuu sana irratti ol kaafame.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 281.

ଦାନିଏଲ ଏଗାରର ପଞ୍ଚମ ପଦ ଇତିହାସର ସହି ରଖାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରେ, ଯଦୈଠାରୁ ଦକ୍ଷିଣର ରାଜା ଏକ ସନ୍ଧିର ପୂର୍ବକ ଭାବେ ଏକ କୃତନୈତିକ ବଧୁ ପୂର୍ବକ କରେ, ଯାହା ପରେ ଉତ୍ତରର ରାଜା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଦକ୍ଷିଣର ରାଜାଙ୍କ ପୂର୍ବକୋଧ, 1798 ମସିହାରେ ପାପାଲ ଉତ୍ତରର ରାଜାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ନପୋଲିଅନଙ୍କ ଆତ୍ମିକ ଦକ୍ଷିଣର ରାଜାଙ୍କ ପୂର୍ବକୋଧର ପୂର୍ବରୂପ ଥିଲା । ପଞ୍ଚମରୁ ନବମ ପଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତର ଉତ୍ତର ହୋଇଥିବା ସନ୍ଧି, ନପୋଲିଅନଙ୍କ ଉତ୍ତର ହୋଇଥିବା ଚୋଲୋଟିନୋ ସନ୍ଧିର ପୂର୍ବରୂପ ଥିଲା, ଯାହା ପୁନି ନପୋଲି ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତର ହୋଇଥିବା ସନ୍ଧି ବାବଦରେ ପୁନିନିଜ ଦାବିର ପୂର୍ବରୂପ ଥିଲା । ନପୋଲିଅନଙ୍କ ପୂର୍ବକୋଧ, 2014 ମସିହାରେ ଉତ୍ତର ବିରୋଧରେ ପୁନିନିଜ ପୂର୍ବକୋଧର ପୂର୍ବରୂପ ଥିଲା । ଚତୁର୍ଥ ସିରିୟ ଯୁଦ୍ଧର ଶେଷ କରୁଥିବା ଆଣ୍ଟିଓକ୍ସ ମାଗ୍ନସଜ୍‌କ ପୂର୍ବକୋଧ, ଦଶମ ପଦରେ 1798 ମସିହାର ନପୋଲିଅନ ସହ ଏବଂ 2014 ମସିହାର ପୁନି ସହ ମଧ୍ୟ ସମନ୍ୱିତ ହୁଏ । ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ 200 ମସିହାରେ ପଦ ପନ୍ଦରର ପାନିଅମ୍ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ, ଆଣ୍ଟିଓକ୍ସ ମିଶରକୁ ଭୂମିରେ ସାମରିକ ସନୋ ବ୍ୟବହାର କରିବା ବିନା ନିଜ ଅଧୀନରେ ଆଣିବାର ଗୁପ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ଏକ କୃତନୈତିକ ବିବାହର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ଆଣ୍ଟିଓକ୍ସ ମାଗ୍ନସଜ୍‌କ ସିଂହାସନ ତାଙ୍କ ପୁଅଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହେଲା, ଯିଏ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲେ; ଏହାର ପରିଣାମରେ ଆଣ୍ଟିଓକ୍ସ ମାଗ୍ନସଜ୍‌କ ସବୁଠୁ ଛୋଟ ପୁଅ, ଆଣ୍ଟିଓକ୍ସ ଏପିଫାନସ୍, ସିଂହାସନରେ ଆସିଲେ । ଗୁରାକ ପୂର୍ବ ଓ ଧର୍ମକୁ କାର୍ଯ୍ୟରୂପେ ପୂର୍ବକୃତନ କରିବାର ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମକାବାୟ ବିଦ୍ରୋହକୁ ସୃଷ୍ଟି କଲା, ଯାହା ପଦ ତଳେରେ ରୋମ ସହ ହୋଇଥିବା କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ସନ୍ଧିକୁ ନେଇଗଲା । ପଦ ଚତୁର୍ଥ ପର୍ବର ରୋମକୁ ପରିଚୟ କରାଏ ଏବଂ ଆଣ୍ଟିଓକ୍ସ ଓ ଆଗୁଷ୍ଟସଜ୍‌କ ମିଥ୍ୟା

ଭୋଜନ-ମଜେକୁ ଚିହ୍ନଟ କରଣେ । ପଦ ଚିରିଶରଣେ ପଠେଗଣ ରଠୋମ ପାପାଳ ମଣ୍ଡଳୀ ସହ ସଂଳାପରଣେ ପ୍ରବଚଣେ କରଣେ, ଯତେମାନେ ପବିତ୍ର ଚୁକ୍ତିକୁ ଭଙ୍ଗ କରିଥିବାମାନେ ବୋଲି ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇଛନ୍ତି ।

Vayisota makumi lamaafoorii hanga soddoma raagaa Roomii warra waaqeffattoota tolfamoo ti; vayisota soddonii tokko hanga afurtammoo immoo raagaa Roomii paaphaasotaa dhiheessu. Sararri Daniel boqonnaa kudha tokko, lakkoofsa tokko irraa eegalee hamma lakkoofsa afurtamaatti jiru hundinuu sarara raajii seenaa dhokataa lakkoofsa afurtamaa keessatti hojii irra oolu bakka bu'a. Sararri mootummaa Seleucid, sararri mootummaa Ptolemaic, sararri mootummaa Yihudaa kan Makkabeewwanii, sararri Roomii warra waaqeffattoota tolfamoo, fi sararri Roomii paaphaasotaa hundinuu seenaa bara 1989 irraa kaasee hamma seera Dilbataatti jiru agarsiisu. Sararoonni sana keessaa tokkoon tokkoon isaanii waliigaltee diigame akka qaama guddaa seenaa sanaatti adda baasu.

Inni Raumi mul'ata Daani'el boqonnaa kudha tokkoo hundeessituudha; walii galteen gowwoomsaa raajii Raumiin waaqeffataa fi Raumiin papphaasummaa lamaanuu kan adeemsa irratti argaman ta'anii fi Raumiin yeroo isaanii isa adda addaa fi ifatti addaan baafame keessatti guutummaatti mootummaa ol'aantummaa qabdu ta'uu dura akka raawwataman mallatteeffamanii jiru. Humnoonni lamaanuu yeroo raajii ol'aantummaa isaanii jalqaba akkaataa gufuu isaanii isa sadaffaan mo'ametti jalqabe jechuun mallatteessan. Seerri Dilbataa yeroo dhihoo keessatti Ameerikaa Yunaayitid keessatti dhufu sana dura humnoota lama gidduutti walii galteen gowwoomsaa tokko ni jiraata. Yeroo afur humnoonni lamaan mootota kibbaa fi kaabaa turan; yeroo tokko biyya ulfina qabeettii Yihuudaa fi Raumi gidduutti, yeroo tokko immoo kutaa lama mootummaa sadan bulchitoota Raumi keessaa gidduutti, akkasumas yeroo tokko Raumiin waaqeffataa fi Raumiin papphaasummaa gidduutti. Walii galtee gowwoomsaa lamaan Raumi wajjin wal qabatan keessatti, inni walumaagalatti walii galtee gidduu walakkaa mootummaa Raumi ture; jechuunis, yoo Antonii bahaa ta'e, yoo Augustus dhihaa ta'e, yookaan yoo Raumiin waaqeffataa bahaa fi Raumiin papphaasummaa dhihaa ta'e. Walii galtee gowwoomsaa afur mootota kaabaa fi kibbaa gidduutti, lama mootota bahaa fi dhihaa gidduutti, tokko immoo mootii kaabaa ta'uuf jedhuu fi biyya ulfina qabeettii gidduutti.

Kunoo dhiheessi keenya jalqabaa waa'ee kitaaba Daani'elii xumurama. Tartiibni Panium xumura tartiiba waa'ee kitaaba Daani'elii ta'a; innis seensa seenaa dhokataa lakkoofsa afurtamaati, isa nuti barruu itti aanutti yeroo itti aanu keessa itti fufnee ilaallu.